

ת"פ (באר שבע) 26795-12-23 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' פלוני - בעצמו

ת"פ (באר-שבע) 26795-12-23 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' פלוני - בעצמושלום באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 26795-12-23
מדינת ישראל - תביעות נגב
ע"י ב"כ עו"ד מורן אלקבץ
נגד
פלוני - בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד יריב נעם
בית משפט השלום בבאר-שבע
[05.01.2025]
כבוד השופט ערן צברי
גזר דין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב האישום מתוקן, בעבירות של תקיפת בן זוג לפי סעיף 379 בנסיבות של סעיף 382 (ב)(1) לחוק העונשין - תשל"ז ואיומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
2. בהתאם לעובדות כתב האישום, הורשע הנאשם בכך שבתאריך 09/11/2023 סמוך לשעה 22:40 בביתם בבאר שבע, התווכחו הנאשם ונפגעת העבירה - ג"נ אשתו, לאחר שנפגעת העבירה סברה שהנאשם נטל ממנה כסף ללא הסכמתה. אז קילל אותה הנאשם, תקף אותה בכך שעיקם את ידה, דחף אותה ואיים עליה בכך שאמר לה "אני אשבור לך את הגולגולת".
3. בין הצדדים לא היו הסכמות עונשיות והנאשם הופנה לקבלת תסקיר שירות מבחן. עיקר טיעוני הצדדים ותסקיר שירות המבחן
4. שירות המבחן בתסקיריו התייחס לקורות חייו של הנאשם לפיהם נולד באתיופיה; סיים 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות; ישנה התייחסות באשר למשפחתו של המשיב ולכך שגדל לצד אב חורג; עבד טרם האירוע במרכז הקליטה "קלישר" בבאר שבע במשך מספר שנים כמדריך; באשר לקשר הזוגי בינו לבין נפגעת העבירה תיאר מורכבויות שונות במערכת היחסים הכרוכות בין היתר בעימותים וויכוחים; מבין את הבעייתיות בהתנהגותו באירוע לגביו נותן את הדין ותיאר את הדינמיקה באותם רגעים בהתאם לתפיסתו אותם; שירות המבחן התרשם שהנאשם יציב במישורים שונים בחייו, מבין את מורכבות מערכת היחסים וכי הוא מודע לחומרת מעשיו.

בהמשך שולב הנאשם בטיפול פרטני במרכז למניעת אלימות במשפחה, נרתם ונתרם מההליך, דיווח על כך שהשיחות מסייעות לו במציאת כלים לתקשורת חיובית במערכת היחסים.

שירות המבחן התרשם שהנאשם מתקשה לשלב את ההליך הפלילי עם תפקוד שוטף במישורי חייו ונוטה לעמדות קורבניות ופסיביות. בסיכומם של דברים המליץ שירות המבחן על ענישה חינוכית שיקומית של של"צ, לצד צו מבחן. שירות המבחן לא בא בהמלצה לבטל הרשעתו.

5. עמדתה של נפגעת העבירה הובאה באמצעות שירות המבחן וכן באמצעות מכתב שהוגש מטעם ההגנה (נ/1). לדבריה הזוגיות הייתה חיובית וטובה ברוב שנותיה ולאחר שעברו לבאר שבע נוצרו קשיים משמעותיים ומתיחות; מצבם הכלכלי הביא גם הוא לוויכוחים רבים; התכוונו לגשת לטיפול זוגי שלא יצא אל הפועל; ציינה כי מדובר באירוע חריג וכי כאשר הנאשם הגיע למצב כעס היה נמנע מעימות ומתרחק עד ששניהם נרגעים; באירוע עצמו התקשרה למשטרה על מנת להכאיב לו על שפגע בה; להתרשמותם היא אישה חזקה ואסרטיבית. בשל התנאים המגבילים בהם שהה הנאשם, הקשר ביניהם היה סביב הילדים.

במכתבה של נפגעת העבירה ביקשה לבחון את עניינו של הנאשם לקולא, הם נמצאים בהליכי שיקום של היחסים, יש להם 4 ילדים ונאבקים יחד בשנים האחרונות בקשיים כלכליים. עניין זה עמד בבסיס המתח שהביא לאירוע נשוא כתב האישום. לסיום הוסיפה כי לא חשה סכנה ממנו, הוא אבא טוב בבית; ומשפחתו - היא והילדים - "צריכים ורוצים אותו בבית!".

6. ב"כ המאשימה בטיעוניה לעונש, חזרה על האינטרסים המוגנים בהם פגע הנאשם, על כך שמידת הפגיעה בערכים אינה קלה כלל ועיקר. הפנתה לענישה הנוהגת בעבירות אלה, וסברה כי יש לקבוע את מתחם העונש כך שינוע בין 8 - 18 חודשי מסר בפועל. באשר לתסקיר סברה כי אמנם לוקח אחריות אך נוטה לעמדות קורבניות, נמצא בשלבים ראשוניים של ההליך, ולכן אין לסטות ממתחם העונש מטעמי שיקום, וביקשה להעמיד את עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של המתים אך לא בתחתיתו לצד ענישה נלווית ובין היתר פיצוי לנפגעת העבירה והתחייבות.

7. ב"כ הנאשם בטיעוניה לעונש, הפנה לבש"פ 655/10 שם עמד בית המשפט על הצורך להבחין בין אירועי אלימות במשפחה על רקע התנהגות הנאשם כמכלול ולא רק האירוע הבודד - כלומר האם מדובר באירוע ממוקד או מתמשך, מה ה"צבע" או ה"גוון" של האלימות. בענייננו סבר שמדובר באירוע ממוקד, נטל אחריות ונרתם להליך שיקומי אצל שירות המבחן. הגם שאין נימוקים לסטות משיקולי שיקום סבר שיש לקבוע מתחם עונשי שיחל בשל"צ, ולאמץ את המלצות שירות המבחן. הציג מסמכים בדבר היות הנאשם ונפגעת העבירה בהליכי חדלות פירעון, וכן מכתב מטעמה של נפגעת העבירה.

קביעת מתחם העונש ההולם

8. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, יש להשית על הנאשם עונש הולם, תוך שמירה על יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו, מידת אשמו של הנאשם וסוג ומידת העונש שיוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנהוגה, ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

האינטרסים המוגנים ומידת הפגיעה בהם

"קשה להלום כי בישראל של המאה העשרים ואחת, עדיין רווחת התופעה של אלימות במשפחה, ובמיוחד אלימות נגד בת זוג, משל הייתה רכושו וקניינו של הבעל. כל זאת, תוך ניצול פערי כוחות פיזיים, לעתים תוך ניצול תלות כלכלית ורגשית של בת הזוג, ותוך ניצול העובדה שהדברים מתרחשים בין כתלי הבית כשהם סמויים מן העין. התופעה מעוררת שאט נפש וסלידה, והענישה בעבירות אלה צריכה לשקף את המימד המחמיר של עבירות אלימות במשפחה, תוך הכרה בעוול ובנזק הנפשי או הפיזי שנגרם לבת הזוג ובפגיעה בכבודה (ע"פ 4875/11 מדינת ישראל נ' פלוני בפסקה 12 (לא פורסם, 26.1.2012); ע"פ 322/12 מדינת ישראל נ' פלוני (לא פורסם, 18.4.2012))."

ע"פ 669/12 יוסף עמיאל נ' מדינת ישראל (נבו 19.4.2012)

9. הנאשם פגע בתחושת הביטחון של נפגעת העבירה, הן מאחר שהמעשים נעשו בתוך ביתה - מבצרה, והן מאחר שמדובר בבן זוגה, אשר מצופה ממנו להיות קרוב, מכיל, משרה ביטחון, ולא אותו אחד שפוגע בה פיזית או נפשית.

10. זכותו של אדם לשמירה על בטחונו האישי ועל גופו, וההגנה לה זכאי כל אדם, וביתר שאת בת זוג, להגנה מפני פגיעה אלימה במרחב הפרטי, ובמערכת היחסית האישית אינטימית. ניתן אף לומר כי הנאשם "מעל" בהסכם הכתוב והלא כתוב בין בני זוג, ופגע בו באופן חמור בעצם תקיפתה של נפגעת העבירה. המצב הכלכלי לא היה שייך רק לנאשם, אלא גם לנפגעת העבירה. מצופה ממנו שיכבש כעסו, ויתמודד בדרך אחרת מתקבלת על הדעת עם הסיטואציה שנוצרה.

מדיניות הענישה

11. מנעד הענישה בתחום זה רחב ומשתנה באופי התקיפה, הימשכותה, תוצאותיה, עבירות אחרות נלוות וכיוצ"ב. קשה לבחון מקרה מדויק ממנו ניתן לגזור גזירה שווה, והדברים שצריכים להילקח בחשבון מבחינת הדמיון הן קיומה של מידת אכזריות בתקיפה, אופי, משך, מלל שנאמר תוך כדי, כיצד הסתיימה, ובבחינה בדיעבד כיצד ואם התא המשפחתי המשיך להתקיים, ומה עשה ועושה הנאשם על מנת לכפר על פשעיו.

12. עוד יש לזכור כי הענישה הנוהגת הינה אחד משיקולי קביעת מתחם העונש ההולם, אשר מטרתו הכוללת הינה תרגום מכלול הגורמים לכדי קביעה ערכית ממנה יש לגזור את עונשו של הנאשם הספציפי בנסיבות העניין (ע"פ 322/16 פלוני נ' מדינת ישראל (נבו) 9.10.2016), ע"פ 3698/20 עלי מחאמיד נ' מדינת ישראל (נבו) 3.11.2020), רע"פ 7887/20 עבד עאבדין נ' מדינת ישראל (נבו) 10.1.2021).
13. ברע"פ 16979-10-24 משה אחדות נ' מדינת ישראל (נבו) 9.10.2024 נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם נעדר עבר פלילי, שהורשע בעבירות של תקיפת בן זוג ואיומים. מתחם העונש הועמד על מספר חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 15 חודשי מאסר בפועל, ועונשו הועמד על שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודת שירות ועונשים נוספים. ערעור לבית המשפט המחוזי נדחה עפ"ג (מחוזי מרכז) 65273-06-24 אחדות נ' מדינת ישראל (לא פורסם), מאחר שבית המשפט מצא שלא נפל פגם בגזר הדין.
14. בעפ"ג (מחוזי ים) 48832-10-15 פלוני נ' מדינת ישראל פרקליטות ירושלים (נבו) 9.8.2016 נדחה ערעור של נאשם נעדר עבר פלילי אשר הורשע בעבירה של תקיפת בת זוג ואיומים, מתחמי העונש נקבעו כנעים בין מאסר מותנה לשבעה חודשי מאסר בפועל ביחס לעבירת התקיפה, ומאסר מותנה ועד ארבעה חודשי מאסר בפועל לעבירת האיומים. עונשו של הנאשם הועמד על שלושה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ולעונשים נלווים.
15. ת"פ (שלום ב"ש) 49587-09-20 מדינת ישראל-תביעות נגב נ' יוסי קוקבנקאר (נבו) 19.12.2022 הורשע נאשם נעדר עבר בעבירה של תקיפת בת זוג, מתחם העונש נקבע כך שינוע בין מספר חודשי מאסר לבין שישה חודשי מאסר ועונשים נלווים, ועונשו הועמד על 45 ימי מאסר שירוצו בעבודות שירות.
16. קשה ללמוד מת"פ (שלום ב"ש) 65826-01-18 מדינת ישראל נ' פיליפ קרסנופולסקי (לא פורסם) אליו הפנה ב"כ הנאשם, מאחר ששם הוצגו הסכמות עונשיות בעקבות תסקירי שירות מבחן, וההסכמות נבחנו דרך פריזמה של סבירות ההסדר ולא דרך מתחם ענישה סדור.
17. עיינתי בנוסף בת"פ (שלום חי') 14579-03-24 מדינת ישראל נ' אבי דהן (נבו) 6.10.2024, שם נקבע מתחם עונשי הנע בין מאסר מותנה לשמונה חודשי מאסר בפועל. גם שם היה מדובר בנאשם נעדר עבר, ומהתסקיר עלה כי היחסים בין בני הזוג היו מורכבים והדדיים. כמו בת"פ (שלום ב"ש) 7198-06-22 מדינת ישראל נ' פלוני (נבו) 18.12.2024 אשר שם הייתה הסכמה של שני הצדדים כי מתקיימות נסיבות לחריגה משיקולי שיקום.
18. אכן ישנם מקרים נוספים בהם נקבעו מתחמי ענישה נמוכים יותר או חמורים יותר - כל מקרה בנסיבותיו. כאמור, מדובר באחד מהגורמים המרכיבים את מתחם הענישה ההולם, וממילא מדובר בקביעה שיש בה להעביר מסר ערכי ולא בנוסחה מתמטית מדוייקת. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות
19. האירוע נשוא כתב האישום המתוקן נטוע בקונטקסט של מצב כלכלי מורכב של בני הזוג, ועל וויכוח שנסב סביב כסף. יחד עם זאת המצב הכלכלי הרעוע לא יכול להוות נסיבה במסגרתה נפרץ החוזה שבין בני הזוג, ומייצר סביבה תוקפנית אלימה ומאיימת ביחס לאחד מבני הזוג. המצב הכלכלי לא "שייך" לאחד מבני הזוג, ועל שניהם לשאת בו.

20. זאת ועוד, הנאשם הוסיף איום בעל ניסוח שיש בו להוות נסיבה מחמירה, ואשר עשוי ללמד על הלך רוח תוקפני או נקמני כלפיה.
21. לצד זאת, לא הוכח קיומו של נזק פיזי כתוצאה מהתקיפה וזאת בשונה מההשפעה הנפשית האפשרית של האירוע. עמדתה של נפגעת העבירה ביחס לאירוע זה הוא כי מדובר באירוע חריג שאינו מאפיין את יחסיהם, לא מפחדת ממנו, ומבקשת להתאחד בחזרה ולשקם את המשפחה.
22. בנסיבות שתוארו לעיל אני קובע כי מתחם העונש בנסיבות מקרה זה ינוע בין מאסר קצר שיכול שירוצה בדרך של עבודות שירות, ועד לשמונה חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה
23. הנאשם נעדר עבר פלילי, נטל אחריות, נרתם להליך אצל שירות המבחן, וחסך זמן שיפוטי יקר.
24. הנאשם הצטרף להליך שיקומי שהוצע לו על ידי שירות המבחן, נמצא בתחילתו וישנה כוונה להמשיך לפעול במסגרתו וללוותו אף לאחר שההליך יסתיים.
25. ממסמכים רפואיים שהוגשו עולה כי לנאשם 10% נכות והוא סובל ממספר בעיות רפואיות אשר לא יפורטו בשל צנעת הפרט.
26. מצבם הכלכלי של הנאשם ונפגעת העבירה אינו טוב, ושניהם נמצאים בהליכי חדלות פירעון. שיקולי הרתעת היחיד והרבים
27. ככלל, לשיקולים אלה מקום משמעותי אף בעבירות אלימות במשפחה. המסר בענישה מרתיעה מעביר לכלל הנוקטים באלימות במסגרת התא המשפחתי, כי יזכו לענישה מחמירה, כזו המבכרת את האינטרס הציבורי ואת החובה להגן על נפגעי עבירה המוצאים עצמם מותקפים בביתם - שאמור להיות מבצרם.
28. באשר לנאשם שבפני, התרשמתי כי ההליך המשפטי שמתנהל נגדו, מהווה עבורו גורם מרתיע, ממילא מדובר על אירוע חריג כעולה מהדברים שהובאו על ידי שירות המבחן. שיקולי שיקום
29. הצדדים היו תמימי דעים כי אין שיקולי שיקום תקפים במקרה שבפני. כך גם אני סבור. הנאשם נמצא בתחילת הליכי שיקום, היחסים בינו לנפגעת העבירה טרם החלו להשתקם.

30. בשל כך יוצא שההמלצה האופרטיבית שירות המבחן לא נכללת במתחם הענישה שנקבע על ידי סוף דבר

31. מעשי הנאשם חמורים, וכללו לצד תקיפת נפגעת העבירה אף איומים קונקרטיים. האירוע נקודתי, לא הותיר סימנים פיזיים על גופה. ברור שהאירוע היה מכונן בחיי בני הזוג, וגם אם הוא לא מאפיין את חייהם המשותפים הרי שיצר בקע, ומעין תקדים, אשר יש בו כדי לשבור את האמון ואת תחושת הביטחון לה זכאית נפגעת העבירה - מבעלה, בביתה.

32. משאמרנו מעלה כי יש חשיבות להוקיע מעשי אלימות מעין אלה; שיש להרתיע נאשמים מלבצע אותן; לבכר את שלום ובטחון נפגעי העבירה; כי ישנו קושי אינהרנטי לחשיפת עבירות אלה בשל תחושות בושה ואשמה, ואף אימה ופחד; הרי שיש לתרגם דברים אלה לענישה קונקרטית כלפי הנאשם שבפניו. היות הנאשם נעדר עבר לא מהווה מגן מפני עונש מאסר. הגם שלעונש זה עשויות להיות השלכות קונקרטיות עליו ועל בני משפחתו, לא יצא זה פטור בלא כלום מתוך תקווה שלא יחזור על מעשיו. במילים אחרות, לא ניתן לנקוט בנרטיב המגנה ומעמיד עבירות אלה בצורך להחמיר בענישה, ולהטיל עונשים הולמים בעלי אלמנט של הרתעה, ובסופו של דבר להשית ענישה רכה בלבד.

33. לאור כל האמור אני גוזר את עונשו של הנאשם לעונשים הבאים:
א. חודשיים מאסר שירוצו בעבודות שירות וזאת ככל שהנאשם ימצא מתאים לכך על ידי הממונה על עבודות השירות.
ב. מאסר על תנאי לתקופה של שישה חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים מהיום יעבור הנאשם על עבירת אלימות במשפחה לרבות איומים.

ג. בהתאם להוראת סעיף 40 לחוק העונשין, יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם, ומכח זאת אף בגובה הקנס שיושת. מאחר שהוכח שהנאשם נמצא בהליכי חדלות פירעון, ומאחר שקנס לא חוסה תחת הסדרי התשלומים של הליך החדלות, מצאתי שלא להטיל על הנאשם קנס.
ד. ניתן בזאת צו מבחן בפיקוח שירות המבחן למשך שנה מהיום.

הובהרה לנאשם חובת שיתוף הפעולה עם שירות המבחן. הובהר לנאשם, כי אם לא ישתף פעולה עם שירות המבחן ניתן יהיה להפקיע את הצו ולגזור עונשו מחדש.
ה. מאחר שהנאשם ונפגעת העבירה מתכוונים לחדש את הקשר ביניהם, הרי שאין משמעות במקרה זה להטלת פיצוי כספי.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, ה טבת תשפ"ה, 05 ינואר 2025, במעמד הצדדים.